

STANDARD MINIMUM
NA RZECZ
OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I OTOCZENIA

Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot
styczeń 2021 rok

Szanowni Państwo, Członkinie i Członkowie Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot,

Mieszkańcy Pomorza, Gdańska przez wieki słynęli z otwartości, gościnności i tolerancji. Na tych wartościach budowali swoją tożsamość, bogactwo duchowe i materialne. Tę piękną tradycję propagował Prezydent Paweł Adamowicz. Chcemy, aby nasza Metropolia zawsze była otwarta i dostępna dla wszystkich bez wyjątku. Chcemy szanować prawa wszystkich Mieszkanek i Mieszkańców, także tych najślabszych, słuchać Państwa potrzeb i zapraszać do dialogu.

To dlatego, w 2019 roku podczas Walnego Zgromadzenia Członków, decyzją wszystkich zrzeszonych w Obszarze Metropolitalnym samorządów, uznaliśmy, że integracja "nowych" mieszkańców Pomorza i stworzenie modelu wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów to jedno z wielu wyzwań, na które chcemy odpowiadać wspólnie, budując politykę spójności i równości.

W ślad za tym, w ramach pracy Komisji ds. Społeczno-Gospodarczej, powołaliśmy dwa zespoły robocze – ds. Integracji Imigrantów oraz ds. Metropolitalnej Strategii na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami i Otoczenia - odpowiedzialne za wypracowanie standardów na rzecz grup szczególnie potrzebujących naszej uwagi i zaprosiliśmy do ich współtworzenia szerokie grono ekspertów, przedstawicieli społecznych, aktywistów, organizacji pozarządowych, imigrantów i osoby z niepełnosprawnościami.

Dziś przedstawiamy Standard Minimum na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami. Jest to pierwszy etap pracy nad Metropolitalną Strategią na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami i Otoczenia. Solidarne wdrożenie przez wszystkie metropolitalne samorzady Standardu Minimum na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami, który wypracował powołany przez OMGGS zespół, zagwarantuje harmonijny zakres wsparcia i większą dostępność do usług publicznych osobom z niepełnosprawnościami, niezależnie od potencjału danej gminy. Proponowane rozwiązania są praktyczne, uniwersalne, oparte na zaangażowaniu lokalnych zasobów i funkcjonujących już dobrych praktykach, ale też replikowalne w skali Polski. Zostały zbudowane zgodnie z międzynarodowymi standardami, zasadami partycypacji i w multidyscyplinarnych zespołach - dzięki temu są odpowiedzią na realne, zdiagnozowane potrzeby środowiska, na rzecz którego powstały.

Jeśli chcemy aby Metropolia była otwarta i dostępna to krok związany z wdrażaniem Standardu minimum na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami - my samorządowcy - musimy wykonać razem. Jako Prezes Rady Stowarzyszenia OMGGS deklaruję, że nasza odpowiedzialność nie kończy się na przyjęciu dokumentu. W ramach prac Komisji tematycznych będziemy towarzyszyć Państwu w jego implementowaniu, wspólnie podnosząc jakość życia Mieszkanek i Mieszkańców Metropolii.

Jacek Karnowski, Prezes Rady Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot

Metropolitalny standard na rzecz osób z niepełnosprawnościami to praca i zaangażowanie wielu środowisk. To wiele spotkań i dyskusji, trudne zderzenie różnych poglądów i punktów widzenia, które w efekcie doprowadziły do powstania dokumentu, który jest wspólnym głosem. Za ten czas, zaangażowanie i naukę, jaką wszyscy wyciągnęliśmy w tym miejscu chcielibyśmy bardzo podziękować każdemu kto włożył cegiełkę w stworzony dokument. Od początku wszystkim nam zależało, aby każda mieszkanka i każdy mieszkaniec Metropolii miał równy dostęp do informacji i wsparcia, niezależnie od stopnia niepełnosprawności, metody komunikacji i miejsca w którym żyje. Mamy nadzieję, że opracowany materiał będzie stanowić dla Państwa swoistą mapę drogową dla jednego z wielu przecież obszarów działania samorządu.

Katarzyna Gruszecka-Spychała, Beata Rutkiewicz, współprzewodniczące Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych OMGGS

Przedstawiamy Państwu Standard Minimum na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami wypracowany przez grupę ponad 80 ekspertów i praktyków. Jest to pierwszy etap pracy nad Metropolitalną Strategią na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami i Otoczenia.

Dokument opiera się na 3 filarach tj.: perspektywie czasowej, różnorodności i uniwersalności oraz konwencyjnym myśleniu według Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych. Filary te stanowią fundament dla 5 zasad opartych na idei włączenia społecznego każdego mieszkańca w odniesieniu do kontekstu środowiskowego i terytorialnego. Każdy samorząd powinien przestrzegać tych zasad, wdrażając 30 działań zapisanych w Standardzie.

Efekty wdrażania sprawdzać będziemy każdego roku poprzez ankietę badającą poziom satysfakcji ze świadczonych przez JST usług (pierwsze działanie ze Standardu) i obligatoryjnemu monitoringowi. W tym wspierać będziemy Państwa samorządy jako grupa ds. Metropolitalnej Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami przy OMGGS. Wdrażanie Standardu zaplanowaliśmy na dwa najbliższe lata (do końca 2023). Po tym okresie przewidujemy jego ewaluację oraz wypracowanie docelowego Standardu Maksimum i Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami i Otoczenia. Dziękujemy za współpracę.

Monika Lewandowska, Joanna Cwojdzińska, Maciej Kisała, członkowie prezydium Komisji ds.
 Społeczno-Gospodarczych
Karolina Krzezińska, koordynatorka grupy ds. Metropolitalnej Strategii na rzecz OzN

Wykaz stosowanych w dokumencie skrótów:

AOON – Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej	OWES – Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
COP – Centrum Organizacji Pozarządowych	OzN, ON – osoba z niepełnosprawnością
GOT – Gdańska Organizacja Turystyczna	PES – podmiot ekonomii społecznej
GR – Grupa robocza	PS – przedsiębiorstwo społeczne
JST – jednostka samorządu terytorialnego	ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
KD – Koordynator Dostępności	ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy
LGD – lokalna grupa działania	UMWP – Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
NGO – organizacja pozarządowa	WTZ – Warsztat Terapii Zajęciowej
OMGGS – Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot	ZIT – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

STANDARD MINIMUM na RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI 3 - 5 - 30 (3 filary - 5 zasad - 30 działań)

WIZJA: Każdy samorząd - członek wspólnoty metropolitalnej - wdroży, zapisane w standardzie minimum, rozwiązania na rzecz dostępności i jakości usług publicznych dla osób z niepełnosprawnościami (dalej OzN) i ich opiekunów. Dzięki temu - każda mieszkanka/ mieszkaniec Metropolii - będą mieć równy dostęp do informacji i wsparcia, które zdecydowaliśmy się świadczyć, niezależnie od stopnia sprawności, metody komunikacji i miejsca, w którym żyją.			
FILARY	I. PERSPEKTYWA CZASOWA	II. RÓŻNORODNOŚĆ I UNIWERSALNOŚĆ	III. KONWENCYJNE MYŚLENIE
ZASADY	1/ Rozwiązania uwzględniają potrzeby OzN na różnych etapach życia: od okresu prenatalnego (diagnoza) - do etapu końca życia (śmierć OzN-zostaje opiekun / śmierć opiekuna - zostaje OzN). 2/ Wdrażanie standardu odbywa się z poszanowaniem trybu procedowania, obowiązującego w JST.	3/ Wsparcie jest zindywidualizowane i oparte na ICF - międzynarodowej analizie poziomu funkcjonowania OzN 4/ Działania realizowane w ramach standardu są wdrażane są zgodnie z zasadami partycypacji społecznej, wymiany doświadczeń między samorządami korzystania z dobrych praktyk i współpracy z organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami społecznymi i podmiotami ekonomii społecznej	5/ Promujemy odchodzenie od przedmiotowego traktowania i myślenia o niepełnosprawności w kategoriach opiekuńczo-rehabilitacyjnych na rzecz działań przywracających podmiotowość OzN oraz stopniowego niwelowania przeszkód w ich uczestnictwie w obszarach życia, na równych prawach z innymi wraz z funkcjami, które pełnią.
INDYWIDUALNE DOŚWIADCZENIE OzN	Czuję się bezpiecznie i wiem, co mnie czeka.	Moje możliwości i potrzeby są brane pod uwagę przez władarzy, tworzących rozwiązania dla mieszkańców Metropolii.	Samodzielnie lub ze wsparciem decyduję o tym, czego potrzebuję i w pełni uczestniczę we wszystkich / wybranych wymiarach życia.

REKOMENDOWANE DZIAŁANIA W RAMACH STANDARDU					
OBSZAR	ZAKRES INTERWENCJI	DZIAŁANIE	TERMIN	SPOSÓB WDROŻENIA	KOSZTY i proponowane ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
I. ZWIĘKSZANIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ	Świadomość obowiązków i konsekwencji wynikających z zapisów dot. niezależnego życia (art.19 Konwencji o Prawach OzN) Współpraca metropolitalna Zmieniające się postawy i włączenie społeczne Równy dostęp do informacji	1. ANKIETA: Raz w roku JST zbadają potrzeby OzN i opiekunów, dzięki czemu pracownicy sektora samorządowego będą mieć świadomość bieżącej sytuacji i wdrażać adekwatne rozwiązania.	Do 03.21	Grupa przy Komisji Społeczno-Gospodarczej opracuje ankietę, badającą poziom satysfakcji OzN i opiekunów ze świadczonych przez JST usług oraz podręcznik do ich przeprowadzenia i przekaże je Koordynatorom Dostępności w każdej gminie / powiatach. Dystrybucja: Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie aplikacje miejskie, zespoły orzekające, szkoły specjalne i ośrodki zdrowia, ogłoszenia duszpasterskie, Ośrodki Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawcze. Pierwsze wyniki ankiet do marca - uzupełnienie Planów Dostępności w gminach / powiatach Raz w roku	10 tys. PLN – finansowanie z budżetu OMGGS (UE, Pomoc Techniczna)
		2. PODPISANIE DEKLARACJI: Włodarze wspólnoty metropolitalnej podpiszą Deklarację Partnerstwa na rzecz	01.21	Walne Zgromadzenie Członków OMGGS.	Walne Zgromadzenie Członków / konferencja

		wdrażania wspólnych rozwiązań - Standardu Minimum - i w każdej gminie i powiecie wskażą osoby odpowiedzialne za jego implementowanie.			organizowana przez OMGGS budżet OMGGS na 2021
		3. METROPOLITALNE FORUM RAD SPOŁECZNYCH: Powiatowe Rady Społeczne Osób Niepełnosprawnych, Rada Wojewódzka, działająca przy UMWP i OMGGS zorganizują Metropolitalne Forum Rad Społecznych: platformę wymiany informacji i wspólnego projektowania, wdrażania i monitorowania rozwiązań na rzecz OzN, dzięki czemu wzmocnią swoją rolę w dialogu z JST.	II kw. 2021 Cyklicznie	Powołanie Forum i koordynacja działania przy OMGGS. Raz w roku	Działanie online, środki OMGGS na działania Kom. Społ-Gosp.
		4. ZASADY SAVOIR-VIVRE: OMGGS opracuje zasady savoir-vivre w relacji z OzN oraz ścieżkę ich dystrybucji i wspólnie z gminami i powiatami wdroży je na terenie Metropolii	I kw. 2021	Grupa przy Komisji Społeczno-Gospodarczej, potrzebne środki na opracowanie różnych form prezentacji (pliki graficzne, wzór prezentacji) Dystrybucja z budżetów JST: wykorzystanie min. monitorów w komunikacji miejskiej, plakatów w instytucjach publicznych, city lightów, dzienników elektronicznych; podczas spotkań w szkołach, np. wywiadówek, godzin wychowawczych, spotkań OMGGS itp.	Środki własne OMGGS i JST

		5. KAMPANIA: OMGGS wraz z UMWP zorganizują kampanię społeczną na temat roli i potrzeb opiekunów OzN. Dwa tematy: opieka wytchnieniowa i asystentura, dostępność.	2021	Współpraca OMGGS z Departamentem Promocji UMWP i ROPS-u. Narzędzie do promocji RPS-ów.	Finansowanie ze środków zewnętrznych.
		6. DOSTĘPNE MATERIAŁY: Każdy samorząd - zgodnie z ustawą Dostępność + wdroży zasady komunikacji dostępnej dla wszystkich rodzajów niepełnosprawności. Wydziały promocji JST będą tworzyć materiały promocyjno-informacyjne (min. informatory, mapy, przewodniki, plakaty, wydawnictwa miejskie itp.) w wersji dostępnej dla OzN, czyli tekście łatwym do czytania i zrozumienia (ETR), spełniającym międzynarodowe standardy.	I kw. 2021 Cyklicznie	W 2020 odbyły się 4 spotkania szkoleniowe z ekspertami, z zakresu wdrażania ustawy Dostępność + i standardu WCAG 2.0, powstała nieformalna grupa Koordynatorów Dostępności, która chce się wspólnie szkolić. Wprowadzenie weryfikacji materiałów promocyjnych przed publikacją przez KD, W ramach spotkań KD przy GR OMGGS	W ramach budżetu OMGGS (UE, Pomoc Techniczna)
II. EDU KACJ A	Edukacja kadr samorządowych/pracowników instytucji publicznych Wsparcie procesu nauczania OzN i ich opiekunów Poszerzenie świadomości i budowanie postaw tolerancji wśród dzieci, młodzieży i grona pedagogicznego	7. METROPOLITALNA AKADEMIA SAMORZĄDOWA: JST wprowadzą obowiązkowe szkolenia (jak BHP, PPOŻ czy RODO) : - „Zrozumieć osobę z niepełnosprawnością” dla pracowników JST oraz partnerów ich działań (w tym: zasad języka łatwego do czytania i zrozumienia ETR oraz alternatywnych metod komunikacji) - znajomości zapisów prawnych - na poziomie ogólnopolskim i lokalnym - regulujących sytuację OzN, w tym: Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych, ustawy Dostępność	2021 -2022 Cykl	Opracowanie zakresu merytorycznego szkoleń - na bazie praktyki gdyńskiej. Realizacja szkoleń: - dla wszystkich zatrudnionych pracowników JST co 2 lata - dla nowo zatrudnianych pracowników w okresie do 2 miesięcy od daty zatrudnienia lub	Opracowanie merytoryczne - ramach zaangażowania i finansów KSG OMGGS Środki własne OMGGS. Wdrożenie - środki własne JST.

		+ oraz obligatoryjnych zadań, stojących przed JST w zakresie wsparcia OzN - stosowania zasad WCAG 2.1. (nie tylko w zakresie publikacji na www, ale przede wszystkim właściwego reagowania pism).		- włączenie zakresu wiedzy do obowiązkowej służby przygotowawczej realizowanej w JST dla nowych pracowników.	
		8. ODPOWIEDZIALNE ZAMÓWIENIA: JST dobrowolnie zawrą porozumienie - na podstawie listu intencyjnego - o obligatoryjnym stosowaniu w postępowaniach PZP klauzul społecznych.	I kw. 2021	Realizacja we współpracy z Komisją Administracji i Finansów	Budżet 2021 na działanie Komisji tematycznych OMGGS.
		9. EDUKACJA ANTYDYSKRYMINACYJNA: Metropolitalne placówki edukacyjne wprowadzą programy włączające (również online) do edukacji przedszkolnej i szkolnej (uwrażliwiające na potrzeby innych, uczące tolerancji i równego traktowania rówieśników z niepełnosprawnościami, zasad savoir vivre w kontakcie z OzN) jako stały element programu edukacyjno-wychowawczego (z koniecznością przepracowania z rodzicami).	2021 Cykl	Organizacja Metropolitalnego konkursu dobrych praktyk (scenariusze programów) i zlecenie zadania przez JST org pozarządowym. Rekomendacje włączania Standardu Minimum do Programów współpracy z NGO i Programów działań na Rzecz OzN - dobra praktyka zapisu z Gdańska. Na posiedzeniach Komisji Zdrowia, Polityki Społecznej, ew. Radach Miasta i Powiatu - prezentacja Standardu Minimum.	30 tys. PLN - środki zewnętrzne + użyczenie zasobów JST (informatyk, prawnik itp.)

		10. MONITORING ABSOLWENTÓW: Każda gmina / powiat będzie regularnie monitorować sytuację OzN pod kątem zapotrzebowania na uczestnictwo w Warsztatach Terapii Zajęciowej, Środowiskowych Domach Samopomocy, mieszkalnictwie wspomaganym/chronionym, dalszego kształcenia, zatrudnienia w Podmiotach Ekonomii Społecznej /Przedsiębiorstwach Społecznych.	Od podpisania Deklaracji Cykl	Na początku ostatniego etapu edukacji formalnej placówki edukacyjne obowiązkowo przekazują dane nt. przyszłych absolwentów i ich potrzeb do właściwej jednostki pomocy społecznej / JST /Społecznych Rad OzN 1 raz w roku	Zaangażowanie osobowe w JST.
		11. SAMORZĄDY UCZNIOWSKIE: Powoływanie samorządów uczniowskich w szkolnictwie specjalnym stanie się standardem.	2022	Współpraca OMGGS z forum samorządów uczniowskich i rekomendacje do dyrektorów szkół	Decyzja w 2021
III. OPIEK A MED YCZ NA I REH ABILITAC JA	• Współpraca międzysektorowa • Dostęp do wiedzy i usług • Profilaktyka	12. ZESPÓŁ DS ZDROWIA: OMGGS powoła metropolitalny zespół ds. zdrowia (NFZ-JST), który wypracuje model i program szkoleń dla lekarzy/służb medycznych z zakresu: - wdrażania ścieżki diagnozy (np.: diagnoza-informacja do pacjenta-informacja do JST: obowiązek wskazania przez gminę /powiat podmiotu, bądź osoby zajmującej się OzN) - alternatywnych form komunikacji	2021-2022	Decyzja członków wspólnoty metropolitalnej (Rada / Walne) o powołaniu zespołu oraz zapewnieniu etatu/usługi on-line w zakresie komunikacji w polskim języku migowym.	Działanie w ramach zaangażowania i finansów KSG OMGGS
		13. DOSTĘPNA METROPOLIA: Środowisko działające na rzecz OzN, we współpracy z UMWP / Woj. Radą ON, stworzą metropolitalną bazę danych - dostępnych dla OzN - gabinetów: stomatolog, ginekolog, ortodonta	2021-2022	Zobowiązanie Koordynatorów Dostępności w każdej JST do przygotowania/aktualizacji bazy danych w zakresie dostępnych usług/miejsc. W ramach cyklicznych spotkań	Zakładka Dostępna Metropolia na stronie OMGGS - finansowanie ze środków OMGGS,

		(wymagających specjalistycznego wyposażenia, bądź procedur, np. leczenie zębów w znieczuleniu ogólnym dla OzN intelektualną).	Cykl	Koordinatorów przy grupie OMGGS Każdy samorząd może uruchomić na swoich stronach link odsyłający do zasobów OMGGS i zakładki Dostępna metropolia (dostępne Pszczółki itd.)	Dane – od Koordinatorów dostępności.
		14.EDUKACJA PROZDROWOTNA: JST wprowadzą edukację prozdrowotną - dot. przeciwdziałania skutkom chorób prowadzących do niepełnosprawności, przeciwdziałania pogłębiania się niepełnosprawności i zarządzania chorobą.	2021	Zadanie każdej gminy i powiatu, realizowane w formie konkursów dla NGO. Pełnomocnik ds. NGO rekomenduje zapis do programu współpracy z NGO i powiatowych programów ochrony zdrowia publicznego.	Środki JST przyznawane NGO w ramach konkursów.
IV. NIEZ ALEŻ NE ŻYCI E	• Budowanie świadomości w zakresie obowiązków i konsekwencji zapisów dot. niezależnego życia (art.19 KOPON) • Mieszkalnictwo wspomagane • Usługi społeczne	15. DOSTĘP DO WIEDZY: OMGGS będzie wspierał: - rozwój usług asystentury osobistej w każdym samorządzie (w oparciu o programy rządowe AOOD, finansowane z budżetu centralnego i zasoby własne gminy) - upowszechnianie nowych kanałów poszukiwania asystentów - promowanie opieki wytchnieniowej jako środka zapobiegania wypaleniu opiekunów rodzinnych, w oparciu o bieżące potrzeby i możliwości przystąpienia samorządów do	Od 2020 Cykl	Mailingi informacyjne, wsparcie merytoryczne, współpraca z PUP-ami w ramach Metropolitalnego Rynku Pracy, pełnomocnikami ds. NGO, COP-ami. W odpowiedzi na zmiany legislacyjne, nowe środki zew., programy, konkursy.	W ramach zaangażowania i finansów KSG OMGGS

		dedykowanych programów rządowych i środków własnych			
		16. BEZPŁATNE PUNKTY POMOCY PRAWNEJ: JST poszerzą kompetencje bezpłatnych punktów pomocy prawnej o możliwości komunikacji z OzN o specjalnych potrzebach i wdrożymy rekomendowane rozwiązania z zakresu prawodawstwa dot. OzN, w tym ubezpieczeniowe.	2021	Załącznik do procedury konkursowej.	Działanie własne JST / bezkosztowe.
		17. MIESZKALNICTWO: Każda gmina / powiat wykona inwentaryzację zasobów obejmującą działki i lokale, możliwe do przekazania na cele realizacji inicjatyw mieszkaniowych, analizę dostępności architektonicznej lokali dla OzN oraz zweryfikuje i uzupełni regulacje w zakresie dostępu do zasobów komunalnych gminy / powiatu o preferencje dla OzN.	2021	Rekomendowane wdrożenie przez koordynatorów ds. dostępności, zunifikowane zasady dla wszystkich JST. Realizacja w ramach Ogólnopolskiej Strategii Deinstytucjonalizacji	Działanie własne JST.
		18. DEINSTYTUCJONALIZACJA: Każda gmina / powiat opracuje program deinstytucjonalizacji, korzystając z doświadczenia członków wspólnoty metropolitalnej.	01.21	Działanie skorelowane z wdrożeniem Ogólnopolskiej Strategii Deinstytucjonalizacji. Planowane szkolenia z zakresu deinstytucjonalizacji.	Działanie własne JST. Szkolenia OMGGS

V. DOS TĘP NOŚ Ć i MOB ILNO ŚĆ	• Indywidualny transport do placówek edukacyjnych/opiekuńczych • Dostęp do przestrzeni wspólnych • Dostęp do informacji	19. TRANSPORT: Gminy będą zawierać porozumienia w zakresie realizacji usługi transportowej (szkolnej i po zakończeniu obowiązku szkolnego) dla OZN, również poza terenem danej gminy czy powiatu (np. dojazd do placówki edukacyjnej / opiekuńczej).	2021 - 2022	Ekspertyza prawna, rekomendacja Zarządu OMGGS, wzór Porozumienia. We współpracy z Komisją Transportu i Mobilności.	Ekspertyza ze środków POPT OMGGS (budżet 2021).
		20. UNIWERSALNE PROJEKTOWANIE: OMGGS będzie regularnie monitorował inwestycje metropolitalne pod kątem dostępności. Włodarze Metropolii podpiszą list intencyjny, w którym zobowiążą się do stosowania rozwiązań na rzecz dostępności – w szczególności na obszarach ochrony konserwatorskiej, np. windy na zewn. budynków, szpilkostrady (równa nawierzchnia części zabytkowych ulic).	2021 - 2022	Analiza OMGGS, check lista dostępnego budynku, wsparcie merytoryczne. Koordynatorzy Dostępności + konserwatorzy zabytków	Ekspertyza ze środków POPT OMGGS (budżet 2021).
		21. DOSTĘP DO WIEDZY: JST uzupełnią swoje strony www o podstawowe informacje dotyczące wsparcia OzN (np. zunifikowana, dedykowana zakładka + podstrony tematyczne typu edukacja, turystyka itd. z informacjami na temat rozwiązań na rzecz OzN).	2021	Przez działy odpowiedzialne za prowadzenie stron www w danym JST. Zgodnie z harmonogramem wdrażania Ustawy Dostępność + Monitoring podczas cyklicznych spotkań Koordynatorów Dostępności w ramach GR OMGGS	Środki własne JST. OMGGS wspiera w pozyskiwaniu aktualnych danych.

VI. CZA S WOL NY	• Sport i rekreacja • Kultura • Aktywność obywatelska	22. DOSTĘPNE IMPREZY MIEJSKIE, POWIATOWE: Konsekwentnie będziemy promować stanowisko, że JST działają na rzecz wszystkich mieszkańców, zgodnie z Konwencją Praw Osób Niepełnosprawnych. Imprezy i działania rekreacyjne, sportowe, kulturalne, a także aktywność obywatelska organizowana w obszarze metropolitalnym, ma umożliwić integrację wszystkich mieszkańek i mieszkańców, a także aktywne uczestnictwo OzN.	2021 - 2022	Praca grupy OMGGS nad standardem maksimum, wdrażanie standardu minimum przez JST, opracowywanie bieżących rekomendacji, organizacja szkoleń, zapisy w każdym programie operacyjnym gminy (np. Program Zdrowy Gdańszczanin, Program Edukacji Morskiej, Gminny Program Zasobów Komunalnych itp. Opracowanie standardu dostępnej imprezy miejskiej.	Działanie w ramach zaangażowania i finansów Komisji Społeczno - Gospodarczej i Komisji Kultury OMGGS
		23. BUDŻET OBYWATELSKI: JST wprowadzą dodatkowo punktowane kryteria, związane z dostępnością, przy ocenie projektów w budżetach obywatelskich.	2020 -2021	We współpracy z grupą ds budżetu obywatelskiego OMGGS Przygotowanie dokumentacji-wymogów, zgodnie z którymi powinna być przygotowana dokumentacja projektu oraz wskazówki, co oznacza dostępny projekt obywatelski, min.: - diagnoza potrzeb - charakterystyka grupy/ OzN - dostępność usług, produktów /towarów, które zostaną wytworzone w ramach projektu	Z budżetu POPT na działanie Komisji tematycznych OMGGS.

		24. KATALOG DOSTĘPNEGO WYPOCZYNKU: OMGGS, biura promocji, GOT, LGD-y, org. pozarządowe i organizatorzy turystyki stworzą Metropolitalny Katalog Dostępnego Wypoczynku, zawierający informacje o ofercie turystycznej Metropolii, spełniającej kryteria dostępności (mapa / szlak dostępnych tras turystycznych)	2021	Na wzór plannera kulturalnego OMGGS. We współpracy z wszystkimi Komisjami OMGGS. Kto będzie liderował działaniu?	Środki zewnętrzne
		25. WSPÓLNE ZAKUPY: OMGGS zainicjuje przyjęcie wspólnego standardu zakupu, dostępnych również dla dzieci z niepełnosprawnościami, placów zabaw i powoła grupę zakupową do jego realizacji oraz będzie upowszechniał dobre praktyki w zakresie deinstytucjonalizacji i współpracy z NGO/PES/PS.	2021	Decyzja Zarządu OMGGS i Walnego Zgromadzenia Członków. We współpracy z grupą ds zakupów i Komisja Administracji i Finansów OMGGS.	Działanie w ramach zaangażowania i finansów KSG OMGGS
VII. PRA CA	• Angażowanie posiadanych zasobów i ich sieciowanie • Aktywizacja zawodowa oparta o diagnozę potencjału OzN oraz opiekuna	26. UDOSTĘPNIANIE LOKALI MIEJSKICH: JST będą udostępniać na preferencyjnych warunkach, lokale z zasobów miejskich (posiadanych i nowych), organizacjom pozarządowym/podmiotom ekonomii społecznej/przedsiębiorcom społecznym, realizującym działania z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej OzN i opiekunów oraz wspierać je w poprawie dostępności.	2021 - 2022	Decyzja władarzy - Uchwała Rady Miasta regulująca zasady wynajmowania lub użyczenia lokali wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego gminy, wdrożenie przez wskazane jednostki organizacyjne samorządów.	Działanie własne JST / bezkosztowe
		27. WIĘCEJ OzN w PROJEKTACH ZIT: OMGGS, wraz z Partnerami, wdrożą rozwiązania na rzecz zwiększenia udziału OzN w projektach aktywizacji zawodowej i	Od 2020	OMGGS i partnerzy ZIT.	Działanie w ramach zaangażowania i finansów OMGGS

		ilości PES/PS jako miejsc realizacji stażu/zatrudnienia – w ramach projektów ZIT.			
		28. DORADZTWO ZAWODOWE DLA OzN: Każdy samorząd wdroży narzędzia analizy funkcjonalnej do doradztwa zawodowego OzN	2022	We współpracy z Radą Rynku Pracy, Pomorskim Obserwatorium Rynku Pracy, grupą ds. metropolitalnego rynku pracy, OWES. Grupa OMGGG sprawdzi, czy i jakie narzędzia analizy funkcjonalnej, diagnozującej predyspozycje zawodowe OzN, stosują PUP-y i placówki edukacyjne w ramach doradztwa zawodowego oraz opracuje stosowne rekomendacje. Ankieta w PUP-ach i przez dzienniki elektroniczne w placówkach edukacyjnych	Decyzja w 2021
		29. KOMPETENCJE CYFROWE: Samorządy umożliwią sfinansowanie programów edukacyjnych podnoszących kompetencje cyfrowe. / zapobiegających wykluczeniu cyfrowemu.	2021	Realizacja w ramach zadań zleczanych NGO, Pełnomocnik ds. NGO rekomenduje zapis do programu współpracy z NGO w każdej gminie.	Środki JST przyznawane NGO w ramach konkursów. PFRON
		30. PRACA: JST przeszkolą pracowników Powiatowych Urzędów Pracy w zakresie możliwości podejmowania pracy przez OzN i innowacyjnych form zatrudniania ich opiekunów (job sharing – współdzielenie stanowiska, part time job – współdzielenie etatu, SOHO – praca zdalna itp.)	2021 - 2022	We współpracy z grupą ds. metropolitalnego rynku pracy i WUP.	Budżet POPT OMGGG środki własne WUP.

Wykaz osób zaangażowanych w tworzenie dokumentu w okresie 2019-2020 r. (w kolejności alfabetycznej):

Imię i nazwisko	Reprezentowana Organizacja / Instytucja
Andelbrat Marta	Ośrodek Pomocy Społecznej, Władysławowo
Birtus Renata	Fundacja Nasz Przyjazny Dom, Sopot
Bielawski Rafał	Firma Telkom-Telmor
Bartczak Magdalena	Urząd Miasta, Reda
Bulczak Małgorzata	Fundacja Ja też, Gdańsk
Chociej Karolina	Urząd Gminy, Przywidz
Cymanowski Piotr	Starostwo Powiatowe, Tczew
Cichocka-Gula Joanna	Art Inkubator, Sopot
Ciecholińska Małgorzata	Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
Cysewska Agnieszka	Dom Pomocy Społecznej, Sopot
Cwojdzińska Joanna - członkini Prezydium Grupy ds. Metropolitalnej Strategii na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami i Otoczenia	PSONI, Gdańsk
Dobkowska Anna	Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji, Gdynia
Dampc Jolanta	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Reda
Drozd Elżbieta	Urząd Gminy, Cedry Wielkie
Damszel-Plichta Anita	Pomorski Oddział PFRON

Fedas Anna	Fundacja im. S. Batorego, Warszawa
Florczyk Mariusz	Warsztat Terapii Zajęciowej i Spółdzielnia Socjalna Słoneczne Wzgórze, Stężycza
Gruszecka-Spychała Katarzyna	Urząd Miasta, Gdynia
Garski Mariusz	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Kartuzy
Gontarz Alicja	Biuro Pełnomocnika Prezydenta ds Osób z Niepełnosprawnością, Gdynia
Gołubiew - Konieczna Monika	Poradnia Psychologiczno-pedagogiczna, Gdańsk
Goślicka Iwona	Zespół Szkół Specjalnych, Sopot
Grybek Tomasz	Fundacja Bohater Borys, Gdańsk
Heba Katarzyna	Kancelaria K. Heba, Gdańsk
Januszewska Iwona	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym i Środowiskowy Dom Samopomocy, Wejherowo
Kraska Michał	Firma Telkom/Silver Care
Kisała Maciej - Przewodniczący Prezydium Grupy ds. Metropolitalnej Strategii na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami i Otoczenia	Urząd Miasta, Sopot
Kozłowski Robert	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Wejherowo
Kowalska Magdalena	PSONI, Gdańsk
Kowalczyk Beata	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Pruszcz Gdański
Klauze Jolanta	Powiatowy Urząd Pracy, Gdynia
Kozioł Anna	Warsztat Terapii Zajęciowej, Tczew
Kamińska Ewa	Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób z Niepełnosprawnościami, Gdańsk
Krzemińska Karolina – Koordynatorka grupy ds. Metropolitalnej Strategii na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami i Otoczenia	Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej

Kotłowska Agnieszka	Polski Komitet Pomocy Społecznej, Gdańsk
Laskowski Maciej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Pelplin
Łęcka Izabela	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Cedry Wielkie
Lewandowska Monika - członkini Prezydium Grupy ds. Metropolitalnej Strategii na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami i Otoczenia	Inicjatywa Społeczna Nie-Samodzielni, Społeczna Powiatowa Rada ds. ON w Sopocie
Merkel Monika	Centrum Integracja, Gdynia
Mazurkiewicz-Bełdziska Maria	Uniwersyteckie Centrum Kliniczne, Gdańsk
Męczykowski Marcin	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Gdańsk
Mański Arkadiusz	Uniwersytet Gdański
Majorek Dariusz	Pomorski Oddział PFRON
Mirońska Dorota	Fundacja 100 Procent, Sopot
Mostowska Iwona	Klub Integracyjny TAO, Wejherowo
Milewski Maciej	Urząd Gminy, Wejherowo
Makrucka Sylwia	Urząd Gminy, Cedry Wielkie
Małaczyńska-Rentfleisz Joanna	Fundacja Sport na Zdrowie, Sopot
Nowakowska Beata	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Pszczółki
Okapiec - Kortas Magdalena	Stowarzyszenie na Rzecz Szkolnictwa Specjalnego i Warsztat Terapii Zajęciowej, Tczew
Ossowska Ewa	Kuratorium Oświaty, Gdańsk
Ossowska Sylwia	Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Org. pozarządowych i Osób Niepełnosprawnych, Starogard Gdański
Pazik Monika	UMWP

Pohl Pola	Aktywistka
Pakólska Aleksandra	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gdynia
Rutkiewicz Beata	Urząd Miejski, Wejherowo
Rambiert Dorota	Gmina Miasta Puck
Raguza Arkadiusz	Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Autyzmem, Wejherowo
Racinowska Malgorzata	Urząd Miasta Tczew
Rogalewska-Kania Aleksandra	Ośrodek kultury i Sportu, Żukowo
Simon Iwona	Fundacja Ja też, Gdańsk
Szwaba Aleksandra	Urząd Miasta Gdynia
Skoniecka Klaudia	Zakład Ubezpieczeń Społecznych
Stec Katarzyna	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gdynia
Szczepański Wojciech	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, Gdynia
Szczuka Grzegorz	Urząd Miasta Gdańska
Szubstarska Dorota	Specjalistyczny Ośrodek Diagnostyki i Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży z Wadą Słuchu PZG, Gdańsk
Simon Iwona	Fundacja Ja też, Gdańsk
Szczepińska-Mian Alicja	Starostwo Powiatowe Tczew
Szakiel Teresa	UMWP
Wierchołowska Renata	UMWP
Wójcicka Danuta	PSONI, Gdańsk
Wiśniewska Teresa	Powiatowy Zespół ds Orzekania o Niepełnosprawności, Gdynia

Wachowiak-Zwara Beata	Pełnomocnik Prezydenta Gdyni ds Osób z Niepełnosprawnościami
Wierzba Jolanta	Gdański Uniwersytet Medyczny
Wolak Beata	Kuratorium Oświaty, Gdańsk
Wyrzykowska Agnieszka	Społeczna Powiatowa Rada Osób Niepełnosprawnych, Sopot
Wróbel Katarzyna	PCPR, Tczew
Wysocki Marek	Politechnika Gdańska, Centrum Projektowania Uniwersalnego
Zabłocka Agnieszka	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
Ząbek Mariusz	PCPR, Tczew
Zarębińska-Szczodra Ewa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Wejherowo
Zatorska Marta	UMWP
Żarna Łukasz	Żuławski Ośrodek Kultury i Sportu